

Kooperatife yeni alınacak ortağın ortaklık payının vergilendirilmesi

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	45404237-130[I-19-183]-214709
Tarih	13.09.2022

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Grup Müdürlüğü

Sayı : 45404237-130[I-19-183]-214709

13.09.2022

Konu : Kooperatife yeni alınacak ortağın ortaklık payının vergilendirilmesi

İlgi

:

a)

b)

İlgide kayıtlı özelge talep formlarından; Kooperatifinizin ... ortaklı ... TL sermayeli taşıma kooperatifi olup kurumlar vergisine tabi olduğunuz, kooperatif ortaklık payının ... TL olduğu, ... tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul toplantısında kooperatifinize ... yeni üye alınması ve üyelik bedelinin de ... TL olmasına karar verildiği, elde edilen ... TL bedelin ... özel fonlarda takip edilerek yıl sonunda ortaklık paylarına ilave edileceği ve kooperatifin sermaye artırımına gideceği belirtilerek, kooperatifiniz tarafından ortaklık payı hisse devrine ilişkin tahsil eden bedel üzerinden fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, Katma Değer Vergisi (KDV) hesaplanıp hesaplanmayacağı ile bu bedelin Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde dikkate alınıp alınmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünün istenildiği anlaşılmıştır.

KURUMLAR VERGİSİ YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin son fıkrasında kurum kazancının gelir vergisinin konusuna giren gelir unsurlarından oluşacağı; 6 ncı maddesinde de kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "Mükellefler" başlıklı 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, "Muafiyetler" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde de;

"Tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatifleri. (Kooperatiflerin ortakları dışındaki kişilerle yaptıkları işlemler ile kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda ortakları ile yaptıkları işlemler "ortak dışı" işlemlerdir. Kooperatiflerin faaliyetin icrasına tahsis ettikleri ve ekonomik ömrünü tamamlamış olan demirbaş, makine, teçhizat, taşıt ve benzeri amortismanına tabi iktisadi

kıymetleri elden çıkarmaları ile yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir işyeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz. Kooperatiflerin ortak dışı işlemleri nedeniyle kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme oluşmuş kabul edilir. Kooperatiflerin, iktisadi işletmelerinden ve tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından kazanç elde etmelerinin ve bu kazançların daha sonra ortaklara dağıtılmasının muafiyete etkisi yoktur. Ortak dışı işlemlerden elde edilen kazançların vergilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.)" hükmüne yer verilmiştir.

Görüleceği üzere, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri muafiyet kapsamı dışında tutulmuş olup, söz konusu kooperatifler kuruluşlarından itibaren kurumlar vergisi mükellefidirler.

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 1 inci maddesinde, kooperatiflerin tüzel kişiliği haiz, ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarının işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar olduğu; "Hak ve vecibelerde eşitlik" başlıklı 23 üncü maddesinde de, ortakların bu Kanunun kabul ettiği esaslar dahilinde hak ve vecibelerde eşit oldukları belirtilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, kurumlar vergisi mükellefi durumunda bulunan kooperatifinizin ... nominal bedelli ortaklık paylarını ... TL bedelle satması halinde kayıtlı bedelle satış bedeli arasındaki farkın vergiye tabi bir kazanç unsuru olarak değerlendirilmesi ve diğer gelirler ile birlikte hasılataya dahil edilerek, kurum matrahının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Öte yandan, söz konusu tutarların sermayeye ilave edilmesi bu durumu değiştirmeyecektir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinde; "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.",

- 229 uncu maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.",

- 231/5 inci maddesinde de; "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.",

- 232 nci maddesinde de, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa. Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlara da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler. "

hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre, Kooperatifinize ait hisselerin satışı nedeniyle Kooperatifinizce hisseleri satın alan kişi veya kurumlar adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-20/1 inci maddesinde, vergi matrahının teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu,

-20/2 nci maddesinde ise, bedel deyiminin malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, Kooperatifinizin ortaklık paylarının satışı 3065 sayılı Kanunun 1/1 inci maddesine göre KDV'ye tabi olup, satış bedeli üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026